

NARODNA BANKA NA REPUBLI KA MAKEDONI JA
KABI NET NA GUVERNEROT

RABOTI LNI CA NA TEMA: "PROBLEMI VO MEREWETO NA
I NFLACI JATA", ORGANI ZI RANA OD NARODNATA BANKA NA
REPUBLI KA MAKEDONI JA

POZDRAVNA RE ^
NA M-R PETAR GO [EV, GUVERNER
NA NARODNATA BANKA NA REPUBLI KA MAKEDONI JA

Skopje, 22.05.2007 godi na

Po~ituvani dami, gospoda, prijatelji!

Vo ime na Centralna banka dovolete mi da ve pozdravam, da vi posakam toplo dobrodojde, da vi se zablagodaram za u~estvoto i pri sustvoto na dne{ nava rabotilnica i da posakam pol ezen den za si te { to sme denes ovde.

Ova e treta rabotilnica vo posledni ve dve godi ni vo organizacija, ili vo slu~ajov, vo soorganizacija na Centralna banka, koi { to, zaedno so me|unarodni te konferencii i si pobrojnite seminari na ekspertsko ni vo, se na{ ata nova komponenta na aktivnosti, so namera za: zgolemuвање na sopstveni ot stru~en kapacitet; otvorawe na Narodna banka kon doma{ nata i me|unarodna ekspertska zaednica za ostvaruvawe vzaemen napredok vo stru~noto detektirawe i re{ avawe na problemi te vo obl asta na makro-ekonomijata i voedno za zgolemuвање na transparentnosta vo na{ i ot me|ukomunikaciski odnos so po{ i rokata javnost.

Dne{ nava rabotilnica ja podgotvime vo sorabotka so Dr` avni ot zavod za statistika, a kako

tema za diskusija se opredelivme za probleme te povrzani so mereweto na inflacijata. Zo{ to so Dr` avni ot zavod za statistika, mi sl am deka ne treba posebno objasnuvawe: Dr` avni ot zavod za statistika e izgotvuva~ot na podatocite za inflacijata, a Narodnata banka eden od osnovnite korisnici na tie podatoci.

Zo{ to ova tema - probleme te pri mereweto na inflacijata? Zatoa { to taa, inflacijata, ne prestanuva da bi de eden od najvozbudl i vi te, najzna~ajni makro-ekonomski f enomeni, tangiraj|i go ` ivotot i na zaednicite vo celina i na oddelnite entiteti i poedinci i toa na najkonkreten na~in. I meno, na si te nam ni e va` no da znaeme so kakvi realni vrednosti raspolagame. Kakvi realni vrednosti proizveduvame. Kol ku real no napreduva ekonomijata, kol ku real no se zgolemi le ili namal il e na{ i te prihodi, kol ku real no se zgolemil ili namalil na{ i ot ` ivoten standard i blagosostojba. I nflacijata e edna od pre~kite na patot do doa|aweto do tie realni vrednosti, bitni od pove}e aspekti za na{ i ot ` ivot i na{ eto povedeni e. Zatoa, makro-ekonomski te anal izi voobi ~aeno bazi raat na realni golemi ni, odnosno na golemi ni koregi rani za porastot na cenite, so edinstvena cel, -

dobivave realna slika za makro-ekonomski te dvi`ewa. Zatoa dobrite investicioni i delovni planovi na firmite, me|udrugoto, ne propu{taat da napravat obid da gi soznaati vkluat o~ekuvawata za idnoto dvi`ewe na inflacijata bidej}i znaat deka toa vlijae na visinata na nivnite idni profiti. Zatoa sindikati te gi interesira inflacijata, koga pregovaraat za platite, zatoa sekoj od nas go interesira informacijata za tekovната i idna inflacija, odnosno zgolemuwawe na cenite, koga razmi sluvame {to da pravi me so na{ite za{tedi.

Zo{to Centralnata banka e preokupirana so inflacijata i nejzino to {to poto~no merewe, za percepcijata za nea i o~ekuvawata za nejzino idno dvi`ewe? Zatoa {to osnovnata cel na monetarnata politika e odr`uvawe na cenovната stabilnost vo ekonomijata, {to se smeta za osnoven preduslov za dinami zirawe na ekonomskata aktivnost i ostvaruvawe na odr`liv ekonomski razvoj. Ottuka, soodvetnoto merewe na inflacijata, godini i godini prisutno pra{awe za centralnite banki, u{te pozna~ajno pri niski stapki na inflacija e tolku predizvikuva~ko i krucijalno za centralnite banki, odnosno za odlukite na monetarnata politika.

Lai~kata javnost gi slu{ a informaciite za indikatorite na inflacijata. Taa ni tu saka, ni tu mo` e da navleguva vo brojnite statisti~ki problemi pri mereweto na inflacijata. No, taa dobro gi ~uvstvua eventualnite diskrepanci pome|u of icijalno soop{ tenite indikator i realnite, bidej}i taa javnost sekojdnevno vr{ i soo~uvawe na nejzinite nominalni i realni kupovni fondovi. Od toa soo~uvawe i dnevna pazarna proverka na of icijalnite statisti~ki informaci se kreira doverbata ili nedoverbata kon nadle` nite institucii, se vlijae pozitivno ili negativno vrz odnesuvaweto na site pazarni u~esnici. Nadle` nite institucii ja imaat odgovornosta za uto~nuvawe na razlikite me|u nominalnite i realnite agregati; za izborot na poprecizni statisti~ki metodi i tehniki za merewe na inflacijata i istovremeno { to potransparentni i porazbirliivi za site pazarni u~esnici. U~estvoto na pretstavnici na dvete najrelevantni institucii vo zemjata za ova problematika i u~estvoto na cenete doma{ ni i na ekspertite od relevantnite me|unarodni insti tucii, Evrostat i BI S, garanti raat deka denes }e imame vozbudлива intelektualna trpeza za temata { to ja odbravme. I meno, za toa koi inflaciski indeksi se

najuverlivi, koja struktura i koi na~ini na nivnoto sostavuvawe se najdobri za da se ima najdobra pretstava za osnovnite komponentni i nivniot pridonos za dvi`eweto na inflacijata; kolku ni e relevantna i na kakov na~in e najdobro da se utvrduva t.n. bazi~na inflacija; dali indeksot za inflacijata e soodveten od aspekt na opfatot i strukturata, dali realno ja pretstavuva potro{ uva~kata ko{ ni~ka, dali se menuva soodvetno so promenite vo potro{ uva~kata, dali ja precenuva, potcenuva ili pak realno ja iska`uva stvarnata inflacija. Potoa, se dvi`ime li vo soglasnost so svetskite iskustva, primenuvaj}i gi najdobrite praktiki. Vo {to zaostanuvame zad niv. [to i kolku vreme ni e potrebno da go stesnime ili otstranime zaostanuvaweto. Odgovorite i merkite za podobri re{enijska ne ni se dadeni na neopredeleno vreme. Segas{ni te zaostanuvawa sega vlijaat na na{ite tekovni odluki. Tie zaostanuvawa, sega vlijaat vrz komparabilnosta na na{ite sostojbi so istite na zemjite so koi sakame da se integrirame.

Po~ituvani,

Na 8-mi maj ovaa godina, zna~i samo pred 15 dena, Makedonija ima{e ~est, vo Brisel, na ministerskiot

dijalog pomeđu ekonomski te i finansijski te ministri na EU i zemji te kandidati, da ja pretstavi svojata prva predpristapna ekonomska programa. Vo zaklu~ocite { to bea usvoeni, vo delot za na{ ata zemja stoi, pomeđu drugoto, deka "vo celina, dokumentot pati od nedostigna pouzdana statistika, popre~uvaj}i gi analizite za pozicijata na zemjata za ciklusot na rastot...", { to, }e se soglasite e povrzano i so pouzdanosta, vo takva situacija, so presmetkite za inflacijata, osobeno o~ekuvanata. Potoa na str. 4 veli deka "vo oblasta na ekonomski te statistiki, prv prioret na Makedonija e da vostanovi kapacitet za redovno producirawe i dostavuvawe godi{ na i podgodi{ na statistika", no ne propu{ taj}i da ka` e deka "izvesen progres e napraven vo godi{ nite nacionalni smetki, sledej}i gi ESA 95 konceptite", no i deka, "treba da se prodol`i vo taa sfera," potoa, prodol`uvaj}i na str. 5 veli deka "Hrvatska i Makedonija se pokaneti da gi zgolemat naporite da se soobrazat so HICP (harmonizirani ot indeks na potro{ uva~ki ceni), i deka "vo pogled na monetarnata i finansijski te statistiki, centralnite banki na zemji te kandidati (zna~i i na{ ata Centralna banka), }e bi dat zakonski obvrzani da prezemat harmonizira~ka rabota, nu`na da gi dovedat statistikite vo soglasnost so ECB, i toa kako zakonska

obvrška so ni vnoto vleguvawe vo ECB, i deka, sekako edno porano podgotvuvawe za ~lenstvo vo Evropski ot sistem na centralni banki bezdrugo e po`elno. I kone~no, deka "zemjte kandidati se povikani itno da gi zgolemat naporite vo ovoj pogled" i deka "EFC (Ekonomsko-f inansi ski ot komitet) treba da go prodol`i neposrednoto nadgl eduvawe na progresot vrz osnova na godi { ni ot Progress Report on the Action Plan."

Spored toa, i nie i tie so koi { to sakame da bi deme znaeme deka treba da gi zgolemi me naporite za podobruvawe na statistiki te, pa ottuka mi slam deka ova a rabotilnica i od toj aspekt }e go ima svojot pozi ti ven pri dones.

Vi blagodaram na vnimanieto i u{ te edna{ vi posakuvam prijaten raboten den vo prostoriite na Central nata banka.

Zavr{ uvaj}i so moi te napomeni, dozvolete mi da ja pokanam g-|a Blagica Novkovska, Direktor na Dr`avni ot zavod za statistika, na na{ e golemo zadovolstvo, da go iskori sti svoeto vreme za obra}awe na dene{ nava rabotilni ca.

